

HISTORIA
WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY
KLASA VI

(NA PODSTAWIE WYMAGAŃ OPRACOWANYCH PRZEZ WYDAWNICTWO GWO DO SERII PODRÓŻE W CZASIE)

TEMAT LEKCJI	WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY				
	Poziom konieczny ocena dopuszczająca	Poziom podstawowy ocena dostateczna	Poziom rozszerzający ocena dobra	Poziom dopełniający ocena bardzo dobra	Poziom wykraczający ocena celująca
1. Wielkie odkrycia geograficzne	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1492 • postać: Krzysztofa Kolumba • przykłady roślin i zwierząt sprowadzonych z Ameryki do Europy i odwrotnie <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: Indianie • na czym polega znaczenie odkrycia Ameryki oraz drogi morskiej do Indii <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, dlaczego Europejczycy dążyli do znalezienia drogi morskiej do Indii • wyjaśnić, na czym polega różnica między celem wyprawy Kolumba a jej ostatecznym efektem 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1498, 1519–1522 • postaci: Vasco da Gamy, Ferdynanda Magellana <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: kolonia • znaczenie przypraw korzennych dla Europejczyków • na czym polega znaczenie wyprawy Ferdynanda Magellana <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, dlaczego Europejczycy handlowali z Indiami • wskazać na mapie szlaki wypraw odkrywczych na przełomie XV i XVI w. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nazwy cywilizacji amerykańskich podbitych przez Europejczyków <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: przyprawy korzenne, karawela, karaka • wpływ pojawienia się Turków osmańskich na handel Europy z Indiami <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dostrzec trudności, jakie musieli pokonać Europejczycy, aby doprowadzić do wypraw oceanicznych • opisać odkrycia dokonane przez Krzysztofa Kolumba i Vasco da Gamę • wymienić najważniejsze skutki wielkich odkryć geograficznych z perspektywy Europejczyków i mieszkańców innych 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1453 • wynalazki, które umożliwiły odbywanie podróży oceanicznych <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: Daleki Wschód • z czego mogą wynikać różnice w podejściu do znaczenia odkrycia Ameryki <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić, w jaki sposób zmiany w nauce i technice umożliwiły organizację wypraw oceanicznych • opisać przebieg wyprawy Ferdynanda Magellana 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: ludobójstwo <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uzasadnić twierdzenie, że Aztekowie stworzyli zaawansowaną cywilizację • dostrzec tragedię rdzennych mieszkańców Ameryki po przybyciu Europejczyków na kontynent

			kontynentów		
2. Renesans w Europie	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> postać: Leonarda da Vinci <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcie: odrodzenie (renesans) znaczenie wynalezienia druku 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> postacie: Michała Anioła, Rafała, Erazma z Rotterdamu, Jana Gutenberga, Mikołaja Kopernika, Galileusza <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcie: humaniści <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, czym się zajmowali humaniści przedstawić dokonania wybitnych przedstawicieli renesansu wskazać cechy charakterystyczne sztuki renesansu 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> datę: ok. 1450 <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: człowiek renesansu, teleskop <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienić czynniki, które zadecydowały o narodzeniu się humanizmu we Włoszech dokonać charakterystyki wzorca osobowego człowieka renesansu scharakteryzować stosunek humanistów do człowieka i religii 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> ramy chronologiczne epoki odrodzenia (renesansu) <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: teoria geocentryczna, teoria heliocentryczna istotę odkrycia dokonanego przez Kopernika <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> dostrzec różnice w sposobie widzenia człowieka i świata w epoce średniowiecznej i w renesansie porównać średniowieczne i nowożytne poglądy na temat budowy wszechświata 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> dostrzec związek między rozwojem renesansu a końcem średniowiecznego uniwersalizmu argumentować w dyskusji dotyczącej znaczenia zmian, jakie zaszły w Europie w XV i XVI w.
3. Reformacja w Europie	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> datę: 1517 postać: Marcina Lutra <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: luteranizm (Kościół luterński), reformacja, kalwinizm (Kościół kalwiński) <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazać obszary, na których rozwinęły się 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> postać: Jana Kalwina <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> dlaczego ruch zapoczątkowany przez Lutra został nazwany reformacją <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> określić zasięg reformacji w Europie 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 1555 główne różnice między katolicyzmem a luteranizmem postanowienie pokoju w Augsburgu <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcie: protestanci przyczyny sukcesu luteranizmu w Niemczech 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> datę: 1536 główne założenia kalwinizmu <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: nepotyzm, kaznodzieja, Rzesza związek między założeniami kalwinizmu a sytuacją materialną jego wyznawców 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawić sytuację panującą w Kościele katolickim na przełomie XV i XVI w. ocenić sposób zakończenia wojen religijnych w Niemczech sformułować wnioski na temat możliwych reakcji Kościoła katolickiego na reformację wyjaśnić, jakie ludzkie

	główne wyznania reformowane		Uczeń potrafi: <ul style="list-style-type: none"> dostrzec rolę druku w rozpowszechnianiu informacji o poglądach Lutra 	Uczeń potrafi: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić okoliczności, w jakich doszło do reformacji scharakteryzować poglądy Marcina Lutra i Jana Kalwina przedstawić wpływ reformacji na sytuację w Niemczech 	słabości sprawiły, że próba zreformowania Kościoła doprowadziła do wojen i przelewu krwi
4. Reforma Kościoła katolickiego	Uczeń zna: <ul style="list-style-type: none"> postanowienia soboru trydenckiego Uczeń rozumie: <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: sobór trydencki, kontrreformacja 	Uczeń zna: <ul style="list-style-type: none"> postać: Ignacego Loyoli cele istnienia zakonu jezuitów Uczeń rozumie: <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: jezuiti (Towarzystwo Jezusowe), <i>Indeks ksiąg zakazanych</i> Uczeń potrafi: <ul style="list-style-type: none"> wskazać przykłady dzieł, które znalazły się na <i>Indeksie ksiąg zakazanych</i> 	Uczeń zna: <ul style="list-style-type: none"> datę: 1534, 1542, 1545–1563, 1559 Uczeń rozumie: <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: Święte Oficjum, inkwizycja, kolegia jezuickie na czym polega dwojakość znaczenia pojęcia kontrreformacja Uczeń potrafi: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, dlaczego niektóre dzieła znalazły się na <i>Indeksie ksiąg zakazanych</i> opisać okoliczności powstania zakonu jezuitów przedstawić działalność jezuitów 	Uczeń zna: <ul style="list-style-type: none"> postać: Giordana Bruna przyczyny końca średniowiecznego uniwersalizmu Uczeń rozumie: <ul style="list-style-type: none"> dłaczego humanizm i reformacja stały w sprzeczności ze średniowiecznym uniwersalizmem Uczeń potrafi: <ul style="list-style-type: none"> przedstawić działalność Świętego Oficjum opisać przypadek Giordana Bruna i Galileusza określić, w jakim stopniu sobór trydencki i inkwizycja zrealizowały cel, jakim było powstrzymanie reformacji 	Uczeń potrafi: <ul style="list-style-type: none"> ocenić dokonania soboru trydenckiego ocenić działalność inkwizycji oraz jezuitów argumentować w dyskusji o sukcesie lub porażce działalności kontrreformacyjnej Kościoła katolickiego
5. Czasy zygmunto-wskie	Uczeń zna: <ul style="list-style-type: none"> datę: 1572 postacie: Zygmunta I 	Uczeń zna: <ul style="list-style-type: none"> datę: 1525 postać: Albrechta 	Uczeń zna: <ul style="list-style-type: none"> postać: Barbary Radziwiłłówny 	Uczeń zna: <ul style="list-style-type: none"> daty: 1563–1570 	Uczeń potrafi: <ul style="list-style-type: none"> zinterpretować symbolikę obrazu <i>Hold pruski</i>

	<p>Starego, Zygmunta II Augusta, Bony</p> <ul style="list-style-type: none"> ramy chronologiczne czasów zygmunto-wskich i złotego wieku <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> znaczenie pojęcia: złoty wiek <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, w czym przejawiał się złoty wiek w dziejach państwa polsko-litewskiego 	<p>Hohenzollerna</p> <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcie: hołd pruski <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawić okoliczności, w jakich wygasła dynastia Jagiellonów 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisać działalność królowej Bony scharakteryzować politykę prowadzoną przez Zygmunta I Starego wskazać na mapie najważniejsze wydarzenia związane z polityką prowadzoną przez Zygmunta I Starego i Zygmunta II Augusta 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> znaczenie hołdu pruskiego dla państwa polsko-litewskiego <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawić okoliczności wznowienia konfliktu między Polską a zakonem krzyżackim omówić przebieg wojny polsko-krzyżackiej 	<ul style="list-style-type: none"> ocenić politykę prowadzoną przez Zygmunta I Starego i Zygmunta II Augusta uzasadnić, że okres panowania dwóch ostatnich Jagiellonów jest słusznie zaliczany do złotego wieku Polski i Litwy
6. Tolerancja religijna w Polsce	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> znaczenie zdania: „Nie jestem królem waszych sumień” <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, co oznacza stwierdzenie: „państwo bez stosów” 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> główne narodowości, religie i wyznania obecne na ziemiach Polski i Litwy w XV i XVI w. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcie: tolerancja religijna <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawić postawy polskiej szlachty i duchowieństwa wobec reformacji 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: kolegia jezuitów, arianie (bracia polscy), jidysz przyczyny, które skłaniały mieszkańców Polski i Litwy do zmiany wyznania na luterzańskie i kalwińskie <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> dostrzec negatywne postawy wobec protestantów i katolików przedstawić działalność zakonu jezuitów na ziemiach polskich wymienić skutki działalności zakonu jezuitów na ziemiach polskich 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> datę: 1564 <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcie: Sejm Czterech Ziem <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, jaki wpływ na sytuację religijną Polski i Litwy miało wystąpienie Marcina Lutra scharakteryzować politykę wyznaniową prowadzoną przez Zygmunta Starego i Zygmunta Augusta 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> omówić dzieje społeczności żydowskiej na ziemiach polskich przedstawić dzieje innych narodowości i wyznań obecnych na ziemiach polskich w XVI w.
7. Gospodarka dawnej	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> przykłady towarów 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> podziały społeczne 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> sposoby, za pomocą których 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> datę: 1520 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenić postępowanie

Polski	<p>importowanych do Polski i eksportowanych z kraju</p> <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: import, eksport, folwark, pańszczyzna, spichlerz • dlaczego Polskę nazywano spichlerzem Europy 	<p>wewnątrz stanu szlacheckiego</p> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazać najważniejsze różnice w rozwoju gospodarczym Europy Zachodniej i Europy Wschodniej 	<p>szlachta powiększała folwarki</p> <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • co spowodowało różnice w rozwoju gospodarczym między Wschodem i Zachodem Europy • motywy, którymi kierowała się szlachta, powiększając folwarki • z czego wynikała rola i znaczenie Gdańska w państwie polsko-litewskim <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dostrzec wpływ odzyskania przez Polskę Pomorza Gdańskiego i Gdańska na rozwój gospodarczy państwa • analizować dane statystyczne 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: system folwarczno-pańszczyźniany, spław zboża, flisacy <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować gospodarkę państwa polsko-litewskiego • wyjaśnić, jaki wpływ na działania szlachty miało zjawisko drożenia żywności • przedstawić relacje między szlachtą a chłopami • opisać los chłopów w XV i XVI w. • opisać, jak spławiano zboże do Gdańska 	<p>szlachty wobec chłopów w XV i XVI w.</p> <ul style="list-style-type: none"> • analizować symbolikę obrazu i wyciągać z niej wnioski na temat roli i pozycji Gdańska w państwie polsko-litewskim • dostrzec mocne i słabe strony Gdańska jako miasta portowego • wskazać mocne i słabe strony gospodarki państwa polsko-litewskiego w XV i XVI w.
8. Renesans w Polsce	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • największe zabytki polskiego renesansu, w tym we własnym regionie • najważniejsze uczelnie na ziemiach polskich w epoce renesansu <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: włoszczyzna <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić stosunek 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postać: Stańczyka <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać wygląd kaplicy Zygmuntowskiej i ratusza w Poznaniu 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Akademia Zamojska, arrasy • wpływ królowej Bony na rozwój renesansu na ziemiach polskich <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazać cechy charakterystyczne architektury renesansu na przykładzie ratusza w Poznaniu 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • najważniejsze zmiany dokonane na Wawelu w okresie rządów Zygmunta Starego i Zygmunta Augusta <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować system edukacji na ziemiach polskich w okresie renesansu 	

	polskiej szlachty do warzyw				
9. Unia lubelska	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1569 • ramy chronologiczne istnienia pierwszej Rzeczypospolitej <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Korona, Rzeczpospolita <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazać na mapie ziemie wcielone przez Zygmunta Augusta do Polski i obszar Rzeczypospolitej po unii lubelskiej 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postanowienia unii lubelskiej <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: unia realna, Rzeczpospolita Obojga Narodów <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, dlaczego Polacy dążyli do zawarcia ściślejszej unii z Litwą • wymienić elementy wspólne i odrębne dla Polski i Litwy 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przyczyny konfliktu między Polakami i Litwinami dotyczącego realizacji postanowień unii z 1386 r. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować stanowisko polskiej i litewskiej szlachty oraz litewskich magnatów wobec nowej unii • wskazać korzyści nowej unii dla Polaków i Litwinów 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • okoliczności zwołania polsko-litewskiego sejmiku do Lublina <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: polonizacja <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić przebieg obrad sejmiku w Lublinie • scharakteryzować funkcjonowanie nowej unii łączącej Polskę i Litwę 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • z czego wynikają różnice w ocenie unii lubelskiej przez Polaków i Litwinów <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dokonać oceny unii lubelskiej
10. Bezkrólewie i wolna elekcja	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postać: Henryka Walezego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: wolna elekcja, absolutyzm, artykuły henrykowskie <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić zasady, na jakich przeprowadzano wolną elekcję 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • główne narodowości zamieszkujące Rzeczpospolitą w XVI w. • postanowienia konfederacji warszawskiej i artykułów henrykowskich <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: konfederacja warszawska, <i>pacta conventa</i> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazać różnice między artykułami henrykowskimi i <i>pacta conventa</i> 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1573 <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: konfederacje wojewódzkie, interreks <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, z czego wynikała uprzywilejowana pozycja stanu szlacheckiego • przedstawić organizację państwa w okresie bezkrólewia 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • znaczenie aktu konfederacji warszawskiej <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować Rzeczpospolitą w drugiej połowie XVI w. • opisać przebieg pierwszej wolnej elekcji • wyjaśnić, dlaczego każdy władca zobowiązywał się do przestrzegania artykułów henrykowskich 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, z czego wynikały obawy szlachty przed nowo wybranym władcą • dokonać bilansu korzyści i strat wynikających z funkcjonowania wolnej elekcji

<p>11. Wojny ze Szwecją i z Moskwą</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> postać: Zygmunta III Wazy lata panowania dynastii Wazów w Polsce <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> dlaczego elekcja z 1587 r. zakończyła się wojną domową 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> datę: 1587 postacie: Jana Karola Chodkiewicza, Stanisława Żółkiewskiego warunki rozejmu kończącego wojnę z Moskwą <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcie: hetman motywy, które kierowały polską szlachtą i polskim władcą podczas konfliktu z Moskwą <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawić najważniejsze wydarzenia konfliktu polsko-szwedzkiego i polsko-moskiewskiego zlokalizować na mapie wydarzenia i miejsca związane z wojną polsko-szwedzką i polsko-moskiewską 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 1600–1611, 1605, 1609, 1610, 1618 <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> opowiedzieć o przebiegu elekcji po śmierci Stefana Batorego wyjaśnić przyczyny wybuchu wojny Rzeczypospolitej ze Szwecją wyjaśnić, co zadecydowało o polskim zwycięstwie pod Kircholmem 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> postać: Dymitra Samozwańca <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: wielka smuta, dymitriada <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować politykę władców Szwecji dostrzec wpływ konfliktu Rzeczypospolitej z Moskwą na relacje między mieszkańcami obu państw 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować sytuację w państwie moskiewskim po śmierci Iwana IV Groźnego ocenić postępowanie Polaków na terenie państwa moskiewskiego
<p>12. Konflikty z Turcją i ze Szwecją</p>	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, kim byli Kozacy dostrzec przesłanki, które wskazywały, że zakończył się złoty wiek 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: Zaporozże, srebrny wiek <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> zlokalizować na mapie wydarzenia i miejsca związane z wojną polsko-turecką oraz z konfliktem polsko-szwedzkim 1626–1629 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 1620, 1621, 1626, 1629 warunki pokoju kończącego wojnę z Turcją i rozejmu ze Szwecją zawartego w 1629 r. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować relacje między Rzeczypospolitą i Turcją w XVI w. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> czynniki, które zadecydowały o sukcesach Szwedów <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawić okoliczności, w których doszło do wybuchu wojny z Turcją określić, jaki wpływ na sytuację Rzeczypospolitej miały konflikty, 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenić postać i dokonania Zygmunta III Wazy

			<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, co oznaczały dla Rzeczypospolitej warunki rozejmu podpisanego w 1629 r. 	<p>w których uczestniczyła w pierwszej połowie XVII w.</p>	
13. Powstanie Chmielnickiego	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1648 • postacie: Bohdana Chmielnickiego, Władysława IV Wazy, Jana II Kazimierza <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przyczyny niechęci mieszkańców Ukrainy do Polaków 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • bezpośrednią przyczynę wybuchu powstania na Ukrainie <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić plany polityczne Władysława IV Wazy • wyjaśnić przyczyny klęski Polaków w pierwszej fazie powstania na Ukrainie 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1635, 1649, 1651, 1654 • postać: Jeremiego Wiśniowieckiego • warunki rozejmu ze Szwecją z 1635 r. • główne żądania szlachty ukraińskiej w okresie rządów Władysława IV Wazy <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić skutki przyłączenia Ukrainy do Polski • dostrzec przyczyny niezadowolenia Kozaków nierejestrowych 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • warunki ugody zborowskiej i postanowienia ugody w Perejasławiu <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: rejestr Kozaków • związek między przebiegiem powstania a żądaniami Chmielnickiego • dlaczego do konfliktu między Polakami a Kozakami włączyła się Moskwa <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić najważniejsze wydarzenia powstania na Ukrainie • zlokalizować na mapie wydarzenia i miejsca związane z powstaniem na Ukrainie 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, dlaczego ugoda zborowska nie zakończyła konfliktu polsko-ukraińskiego • wyjaśnić znaczenie ugody w Perejasławiu dla polskiej polityki na Ukrainie • wyjaśnić, dlaczego Polacy i Kozacy doprowadzili do wybuchu powstania
14. Potop	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1655–1660 • postać: Stefana Czarnieckiego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: potop 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uczestników i przyczyny konfliktu o panowanie nad Morzem Bałtyckim <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić okoliczności, w jakich doszło do 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • warunki pokoju w Oliwie, ugody hadziackiej i rozejmu w Andruszowie <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: śluby lwowskie • przyczyny, które skłoniły 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1654–1667, 1656, 1657, 1658, 1660, 1667 • postacie: Karola X Gustawa, Janusza Radziwiłła <p>Uczeń rozumie:</p>	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dlaczego ugoda hadziacka nie mogła spełnić pokładanych w niej nadziei <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • znaczenie decyzji

		<p>szwedzkiego ataku na Rzeczpospolitą w 1655 r.</p> <ul style="list-style-type: none"> • zlokalizować na mapie wydarzenia i miejsca związane z wojną polsko-szwedzką 	<p>polską szlachtę do popierania króla szwedzkiego</p> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić postawy polskiej szlachty w pierwszym etapie wojny ze Szwecją 	<ul style="list-style-type: none"> • związek między zawarciem ugody w Perejasławiu a wybuchem wojny Rzeczpospolitej z Moskwą <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić okoliczności, w jakich doszło do wznowienia wojny z Moskwą 	<p>podjętej przez Jana Kazimierza wobec elektora brandenburskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenić wpływ wojen prowadzonych ze Szwecją i z Moskwą na dalsze losy Rzeczpospolitej
15. Kryzys Rzeczpospolitej	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: magnateria, <i>liberum veto</i> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienić główne przyczyny słabości Rzeczpospolitej 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1668 <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: „złota wolność” <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić wpływ, jaki miało na państwo nadużywanie <i>liberum veto</i> • wyjaśnić, komu służyło zrywanie sejmów 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • okoliczności, w jakich po raz pierwszy została zastosowana zasada <i>liberum veto</i> <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: dewaluacja, zasada jednomyślności (jednogodności), zasada jedności • jakie czynniki doprowadziły do wzrostu znaczenia magnaterii <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dostrzec wpływ wojen w XVII w. na odejście szlachty od przestrzegania zasad tolerancji religijnej • scharakteryzować polską magnaterię w XVII w. • wyjaśnić, z czego wynikała zasada jednomyślności 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1652, 1658, 1666 <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić najważniejsze skutki wojen prowadzonych przez Rzeczpospolitą w latach 1648–1667 • wyjaśnić, z czego wynikały różne postawy magnaterii w XVII w. • dostrzec związek między wzrostem znaczenia magnaterii a paraliżem pracy sejmów 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dokonać oceny sytuacji Rzeczpospolitej w drugiej połowie XVII w.
16. Wojny	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1674, 1683 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: odsiecz Wiednia 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1672, 1673, 1699 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postać: Kara Mustafy 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dostrzec znaczenie

z Turcją	<ul style="list-style-type: none"> postać: Jana III Sobieskiego 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> dostrzec wpływ <i>liberum veto</i> na sytuację Rzeczypospolitej w czasie konfliktu z Turcją 	<ul style="list-style-type: none"> warunki pokoju w Karłowicach <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcie: jasyr dlaczego doszło do wznowienia wojny z Turcją <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawić okoliczności, w jakich doszło do wybuchu wojny z Turcją 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcie: wielki wezyr <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawić sytuację wewnętrzną Rzeczypospolitej w okresie rządów Jana III Sobieskiego 	<p>odsieczy wiedeńskiej dla dalszego przebiegu konfliktu z Turcją</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenić postać i dokonania Jana III Sobieskiego
17. Barok i sarmatyzm	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> główne przyczyny słabości Rzeczypospolitej w XVII w. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcie: sarmatyzm <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienić główne cechy ideologii sarmackiej 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcie: barok <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> podać przykłady budowni barokowych na ziemiach polskich, w tym we własnym regionie 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> datę: 1568 ramy chronologiczne epoki baroku <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: lęk przed pustką, światłocień <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować architekturę i rzeźbę baroku scharakteryzować polskie malarstwo barokowe dostrzec wpływ sarmatyzmu na postawę polskiej szlachty wobec sytuacji wewnętrznej Rzeczypospolitej w XVII w. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> postać: Rembrandta <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> związek między wzrostem religijności Europejczyków a pojawieniem się baroku <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować sytuację w Europie w XVII w. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> okoliczności, w jakich doszło do narodzin baroku <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, dlaczego na przełomie XVI i XVII w. zakończył się renesans
18. Absolutyzm we Francji	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> postać: Ludwika XIV <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcie: absolutyzm <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, jaką rolę 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcie: monarchia absolutna <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienić najważniejsze skutki rządów Ludwika XIV 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> postać: Henryka IV <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> czym charakteryzowała się polityka gospodarcza Francji w okresie rządów Ludwika XIV 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 1661, 1685 postacie: Jeana Baptiste'a Colberta, Moliera <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować absolutyzm Ludwika XIV 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawić dokonania Francji Ludwika XIV w dziedzinie wojskowości dokonać bilansu rządów Ludwika XIV

	w absolutyzmie odgrywał monarcha			<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić dokonania kultury francuskiej epoki Ludwika XIV 	
19. Monarchia parlamentarna w Anglii	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: monarchia parlamentarna <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, czym charakteryzowała się angielska monarchia parlamentarna 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • organizację parlamentu angielskiego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Izba Lordów, Izba Gmin 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przyczyny konfliktu między królem i parlamentem 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1689 • postać: Wilhelma III Orańskiego • najważniejsze postanowienia zawarte w Deklaracji praw <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: Deklaracja praw 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównać i ocenić absolutyzm oraz monarchię parlamentarną na przykładzie Francji Ludwika XIV i Anglii po 1689 r.
20. Oświecenie w Europie	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postacie: Jeana-Jacques'a Rousseau, Monteskiusza • najważniejsze odkrycia i wynalazki XVIII w. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: oświecenie, umowa społeczna, trójpodział władzy <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, na czym polegała idea umowy społecznej i trójpodziału władzy 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • elementy starego ładu <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: stary ład <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, które grupy społeczne mogły się sprzeciwiać staremu ładowi • wyjaśnić, na czym opierała się nowożytna nauka 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postacie: Beniamina Franklina, braci Montgolfier, Denisa Diderota, Woltera, • ramy chronologiczne epoki oświecenia <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: filozofowie, deizm <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować sytuację polityczną i społeczną Europy starego ładu • przedstawić najważniejsze poglądy filozofów oświecenia 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: <i>Wielka encyklopedia francuska</i>, powiastki filozoficzne, klasycyzm <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, w jakim celu powstała <i>Wielka encyklopedia francuska</i> • przedstawić najważniejsze osiągnięcia epoki oświecenia w literaturze, architekturze i sztuce 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenić wpływ nauki na życie i sposób myślenia ludzi żyjących w XVIII w.
21. Nowe potęgi w Europie	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: absolutyzm oświecony 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazać na mapie Prusy oraz obszary, o które to państwo powiększyło się w ciągu XVIII w. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: Królestwo Prus <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, jak doszło do uniezależnienia się Prus Książęcych od Polski 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1701 • postać: Fryderyka II Wielkiego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: militarystyka 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenić, w czym interesie władcy Rosji, Prus i Austrii prowadzili reformy w duchu oświeconego absolutyzmu

				<ul style="list-style-type: none"> • zagrożenia dla Rzeczypospolitej związane z reformami państw sąsiednich prowadzonych w duchu oświeconego absolutyzmu <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić główne reformy Fryderyka II Wielkiego 	
22. Powstanie Stanów Zjednoczonych	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postacie: Tadeusza Kościuszki, Kazimierza Pułaskiego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Indianie, Deklaracja niepodległości <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazać idee oświecenia, na które powołali się autorzy Deklaracji niepodległości i Konstytucji Stanów Zjednoczonych 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 4 lipca 1776 • postać: Jerzego Waszyngtona <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić polski wkład w walkę o niepodległość Stanów Zjednoczonych 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1783, 1787, 1791 • główne zasady polityki prowadzonej przez rząd brytyjski wobec kolonii • ramy chronologiczne amerykańskiej wojny o niepodległość <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Korona Brytyjska, „bostońska herbatka” <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić okoliczności, w jakich doszło do wybuchu amerykańskiej wojny o niepodległość • wymienić czynniki, które umożliwiły Amerykanom odniesienie zwycięstwa 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1773, 1781 • przykładowe prawa zapisane w Karcie praw <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: Karta praw <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, jak doszło do powstania kolonii angielskich w Ameryce Północnej • wymienić najważniejsze etapy konfliktu między rządem brytyjskim a kolonistami 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić znaczenie Deklaracji niepodległości Stanów Zjednoczonych • ocenić wpływ idei oświecenia na powstanie państwa amerykańskiego oraz na jego ustroj polityczny
23. Początek rewolucji francuskiej	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 14 lipca 1789 • postać: Ludwika XVI • prawa zagwarantowane w Deklaracji praw człowieka i obywatela 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ramy chronologiczne rewolucji francuskiej <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: burżuazja 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Stany Generalne, Zgromadzenie Narodowe, Bastylia <p>Uczeń potrafi:</p>	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować strukturę społeczną Francji w XVIII w. • przedstawić sytuację panującą we Francji 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenić znaczenie Deklaracji praw człowieka i obywatela

	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: rewolucja francuska, Deklaracja praw człowieka i obywatela, prawa człowieka <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dostrzec wpływ idei oświeceniowych na Deklarację praw człowieka i obywatela 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić przyczyny niezadowolenia społecznego we Francji 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, dlaczego stan trzeci ogłosił się Zgromadzeniem Narodowym • opisać okoliczności, w jakich doszło do zburzenia Bastylli 	przed wybuchem rewolucji	
24. Od monarchii konstytucyjnej do republiki	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postać: Maksymiliana Robespierre'a <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: jakobini, wielki terror <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, jak funkcjonowała Francja w okresie wielkiego terroru 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przesłanie hasła „wolność, równość, braterstwo” <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, w jakich okolicznościach Francja stała się republiką 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1790, 1791, 1792, 1793, 1794 <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: prawica, lewica, centrum, Komitet Ocalenia Publicznego, trybunał rewolucyjny, monarchia konstytucyjna <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, na czym polegał podział w parlamencie francuskim po 1791 r. • przedstawić skutki egzekucji Ludwika XVI • dostrzec przyczyny popularności jakobinów 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • najważniejsze zasady zawarte w konstytucji francuskiej <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: powstanie w Wandei <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić organizację państwa francuskiego po uchwaleniu konstytucji • omówić okoliczności wybuchu wojny między Francją a Prusami i Austrią • przedstawić sytuację polityczną i militarną Francji w okresie istnienia republiki 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować ewolucję stosunku rewolucjonistów do Kościoła katolickiego • ocenić dokonania rewolucji francuskiej
25. Czasy saskie	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1697, 1733 • postacie: Augusta II Sasa, Stanisława 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postać: Stanisława Konarskiego 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1717 • postanowienia sejmu niemego 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1700, 1709 • postać: Karola XII 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: pijarzy <p>Uczeń potrafi:</p>

	<p>Leszczyńskiego, Augusta III Sasa</p> <ul style="list-style-type: none"> ramy chronologiczne czasów saskich <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: czasy saskie 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawić plany polityczne władcy Saksonii po elekcji na króla Rzeczypospolitej wyjaśnić przyczyny konfliktu między szlachtą a królem Augustem II 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcie: sejm niemy <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, na czym polegała szkodliwość działań podejmowanych w czasie trzeciej wojny północnej przez Augusta II i Stanisława Leszczyńskiego 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcie: Collegium Nobilium w jaki sposób Rzeczpospolita stała się państwem zależnym od Rosji <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, w jakim celu powstało Collegium Nobilium 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić okoliczności wybuchu trzeciej wojny północnej i przedstawić przebieg konfliktu przedstawić skutki trzeciej wojny północnej dla Rzeczypospolitej scharakteryzować sytuację polityczną, gospodarczą, społeczną i kulturalną Rzeczypospolitej w czasach Augusta III ocenić czasy saskie
26. Ostatni król Polski	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> datę: 1772 postać: Stanisława Augusta Poniatowskiego państwa uczestniczące w I rozbiórce Polski <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazać na mapie tereny odebrane Rzeczypospolitej w trakcie I rozbioru 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 1764, 1768 <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> przyczyny I rozbioru Polski <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienić główne reformy dokonane przez króla krótko po elekcji 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 1765, 1767 uchwały sejmu podjęte w 1768 r. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: Familia (Czartoryscy), prawa kardynalne, Szkoła Rycerska <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, do czego dążyła rodzina Czartoryskich wyjaśnić, w jakim celu została założona Szkoła Rycerska przedstawić przebieg sejmu w 1767 r. wyjaśnić, w jaki sposób zaborcy uzasadniali I rozbiór Polski 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> do czego dążyła Katarzyna II, doprowadzając do utworzenia trzech konfederacji <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazać różnice w dążeniach Familii i władczyni Rosji scharakteryzować obszary odebrane Rzeczypospolitej w wyniku I rozbioru 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> zanalizować symboliczną wymowę ryciny ukazującej Rzeczpospolitą jako kołacz królewski
27. Czasy stanisławowskie	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> ramy chronologiczne czasów 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: obiady czwartkowe, czasy 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 1765, 1773 postacie: Tadeusza Rejtana, 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> postacie: Juliana Ursyna Niemcewicza, Ignacego 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> zanalizować symboliczną wymowę obrazu <i>Rejtan</i> –

	<p>stanisławowskich</p> <ul style="list-style-type: none"> • cele istnienia Komisji Edukacji Narodowej (KEN) <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: Komisja Edukacji Narodowej (KEN) 	<p>stanisławowskie</p> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienić zabytki architektury oświecenia w Polsce, w tym we własnym regionie 	<p>Hugo Kołłątaja</p> <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: Rada Nieustająca • przyczyny utworzenia KEN <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić okoliczności zwołania sejmu rozbiorowego • scharakteryzować system edukacji w Rzeczypospolitej przed utworzeniem KEN • scharakteryzować zmiany wprowadzone w systemie edukacji przez KEN 	<p>Krasickiego, Marcella Bacciarellego, Canaletta</p> <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: klasycyzm <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić najważniejsze dokonania polskiego teatru, literatury, architektury, malarstwa i rzeźby w epoce oświecenia • na przykładzie pałacu Na Wodzie wskazać główne cechy architektury klasycystycznej 	<p><i>upadek Polski</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować sytuację gospodarczą Rzeczypospolitej w czasach stanisławowskich • ocenić czasy stanisławowskie
<p>28. Konstytucja 3 maja</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 3 maja 1791 • najważniejsze postanowienia Konstytucji 3 maja <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Sejm Wielki (Czteroletni), Ustawa rządowa 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • programy stronnictw politycznych istniejących w Rzeczypospolitej <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: stronnictwo królewskie, stronnictwo magnackie, stronnictwo patriotyczne, Straż Praw <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, jakie zmiany wprowadziła Konstytucja 3 maja 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1788, 1788–1792, 1790 • postaci: Stanisława Staszica, Stanisława Małachowskiego • najważniejsze reformy Sejmu Wielkiego <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić okoliczności zwołania sejmu walnego • przedstawić okoliczności, w jakich doszło do uchwalenia Ustawy rządowej 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować sytuację polityczną Rzeczypospolitej w przededniu Sejmu Wielkiego • przedstawić stosunek Rosji i Prus do Rzeczypospolitej • porównać ustrój Rzeczypospolitej przed 3 maja 1791 i po tej dacie 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opowiedzieć o przebiegu obrad Sejmu Wielkiego <ul style="list-style-type: none"> • ocenić znaczenie Konstytucji 3 maja jako próby ratowania Rzeczypospolitej
<p>29. II rozbiór Polski</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1793 • postać: Tadeusza Kościuszki • państwa uczestniczące w 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postać: Józefa Poniatowskiego <p>Uczeń rozumie:</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1792 • postać: Ksawerego Branickiego 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: Order Virtuti Militari • dlaczego część magnatów oraz Katarzyna II dążyli 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenić postawę magnatów, którzy ogłosili konfederację targowicką • przedstawić okoliczności

	<p>II rozbiórce Polski</p> <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • znaczenie pojęcia: targowica <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazać na mapie ziemie odebrane Rzeczypospolitej w wyniku II rozbioru 	<ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: konfederacja targowicka (targowica) 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić okoliczności wybuchu wojny w obronie Konstytucji 3 maja • porównać stosunek sił między armią polską a rosyjską • wyjaśnić, dlaczego król przeszedł do obozu konfederatów targowickich 	<p>do obalenia Konstytucji 3 maja</p> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić okoliczności, w jakich doszło do ogłoszenia konfederacji targowickiej • scharakteryzować obszary odebrane Rzeczypospolitej w wyniku II rozbioru 	<p>zwołania i przebieg sejm w Grodnie</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenić postawę i działalność króla Stanisława Augusta Poniatowskiego
30. Upadek Rzeczypospolitej	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1794, 1795 • państwa uczestniczące w III rozbiórce Polski • główne przyczyny upadku Rzeczypospolitej <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Naczelnik powstania, insurekcja kościuszkowska (powstanie kościuszkowskie), kosynierzy <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazać na mapie ziemie odebrane Rzeczypospolitej w wyniku III rozbioru 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • bezpośrednią przyczynę wybuchu powstania kościuszkowskiego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • znaczenie polskiego zwycięstwa pod Raławicami • dlaczego Rzeczpospolita upadła <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić najważniejsze wydarzenia związane z przebiegiem powstania kościuszkowskiego • wskazać na mapie miejsca związane z przebiegiem powstania kościuszkowskiego 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postanowienia Uniwersału połanieckiego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: Uniwersał połaniecki <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić plany polskich patriotów • dostrzec przyczyny, które zadecydowały o klęsce masowego poboru do wojska 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postać: Antoniego Madalińskiego <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dostrzec przyczyny klęski powstania kościuszkowskiego • scharakteryzować obszary odebrane Rzeczypospolitej w wyniku III rozbioru 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować sytuację w Polsce po II rozbiórce • rozróżnić wewnętrzne i zewnętrzne przyczyny upadku Rzeczypospolitej
31. Podboje Napoleona	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postać: Napoleona Bonaparte 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1804 • ramy chronologiczne 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: dyktando, konsulat, konkordat, Kodeks 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postanowienia konstytucji francuskiej 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1795, 1796, 1799, 1801

	<ul style="list-style-type: none"> • cele polityczne Napoleona <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, w jaki sposób Napoleon przejął władzę we Francji • wskazać na mapie zasięg podbojów dokonanych przez Napoleona 	<p>wojen napoleońskich</p> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić wpływ wojen napoleońskich na pozycję Francji w Europie 	<p>Napoleona</p> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić okoliczności, w jakich dyktatoriat przejął władzę we Francji • przedstawić działalność Napoleona w okresie konsulatu 	<p>z 1795 r.</p> <ul style="list-style-type: none"> • cel powstania Kodeksu Napoleona <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: kampania włoska • znaczenie Kodeksu Napoleona dla rozwoju prawa <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować rządy dyktatoriatu • opisać działalność Napoleona we Włoszech • określić, jak zmieniło się nastawienie części społeczeństwa francuskiego do polityki podbojów Napoleona • wyjaśnić, z czego wynikało negatywne nastawienie do Napoleona wśród innych narodów europejskich 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • związek między planami Napoleona a relacjami między Francją a innymi krajami Europy <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dostrzec zmiany w Europie zachodzące pod wpływem podbojów Napoleona • ocenić działania polityczne i wojskowe Napoleona
32. Po III rozbiórce Polski			<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1806 <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dostrzec przyczyny zaufania, którym Polacy obdarzyli Napoleona 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • jakie motywy kierowały Napoleonem 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować stosunek Napoleona do sprawy polskiej • przedstawić okoliczności wkroczenia wojsk francuskich na ziemię polskie
33. Księstwo Warszawskie	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1807, 1815 • postać: Józefa Poniatowskiego • okoliczności powstania 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: Wielka Armia <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazać przejawy 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: sto dni Napoleona <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podać podstawowe 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: bitwa narodów • z czego wynikała nazwa, jaką Napoleon nadał utworzonemu przez 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1808, 1809, 1812, 1813 • okoliczności, w jakich doszło do szarży

	<p>Księstwa Warszawskiego</p> <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • powody rozczarowania Polaków Księstwem Warszawskim <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazać na mapie obszar Księstwa Warszawskiego oraz zmiany terytorialne, do jakich doszło w 1809 r. 	<p>zależności i niezależności Księstwa Warszawskiego</p>	<p>informacje na temat Księstwa Warszawskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, jak doszło do klęski Napoleona 	<p>siebie Księstwu</p> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić przyczyny wybuchu wojny Napoleona z Rosją 	<p>polskich żołnierzy pod Somosierrą</p> <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • cel taktyki stosowanej przez Rosjan podczas wojny z Napoleonem • przyczyny klęski wyprawy Napoleona na Rosję <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opowiedzieć o bitwie pod Somosierrą • przedstawić przygotowania Francuzów do wyprawy na Rosję • ocenić politykę Napoleona wobec Polaków
--	--	--	--	--	--